

MEDIJI O ZDRAVSTVU

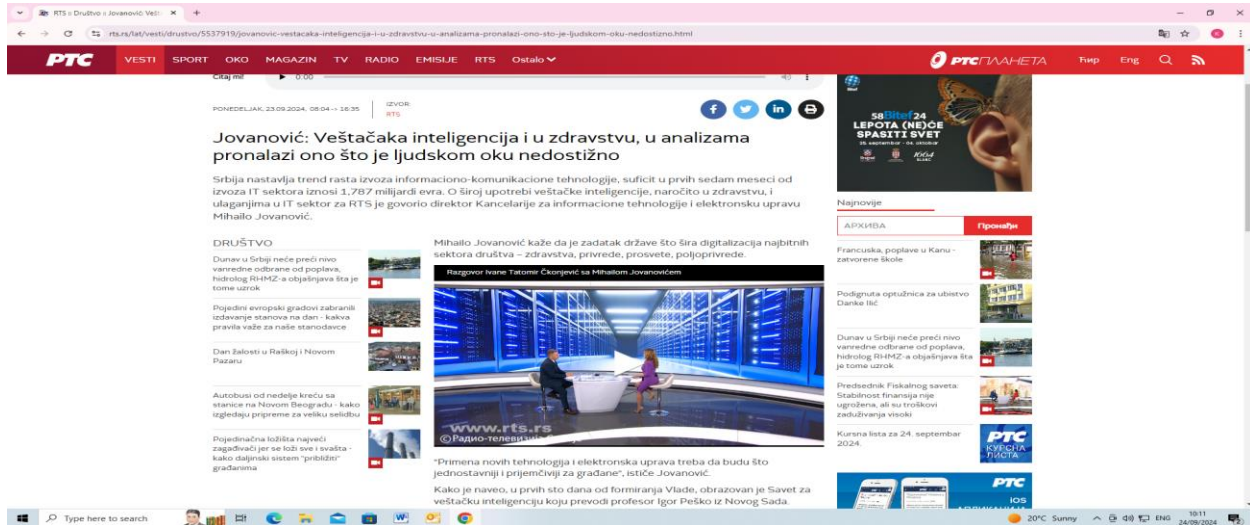
utorak, 24. septembar 2024.godine

RTS- Jovanović: Veštačaka inteligencija i u zdravstvu, u analizama pronalazi ono što je ljudskom oku nedostižno

BLIC- RFZO počeo elektronsku razmenu podataka sa Austrijom

RTV- NURDOR: Programi i kreativne radionice 27. septembra u 35 gradova

POLITIKA- Koža je ogledalo čitavog organizma



Jovanović: Veštačka inteligencija i u zdravstvu, u analizama pronalazi ono što je ljudskom oku nedostižno

Srbija nastavlja trend rasta izvoza informaciono-komunikacione tehnologije, suficit u prvih sedam meseci od izvoza IT sektora iznosi 1,787 milijardi evra. O široj upotrebi veštačke inteligencije, naročito u zdravstvu, i ulaganjima u IT sektor za RTS je govorio direktor Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu Mihailo Jovanović.

Mihailo Jovanović kaže da je zadatak države što šira digitalizacija najbitnih sektora društva – zdravstva, privrede, prosvete, poljoprivrede.

"Primena novih tehnologija i elektronska uprava treba da budu što jednostavniji i prijemčiviji za građane", ističe Jovanović.

Kako je naveo, u prvih sto dana od formiranja Vlade, obrazovan je Savet za veštačku inteligenciju koju prevodi profesor Igor Peško iz Novog Sada.

Napominje da su u to telo uključeni i eminentni stručnjaci sa univerziteta i Instituta "Biosens".

Jovanović kaže da je osnovni zadatak Saveta da nađe primenu veštačke inteligencije u sektorima koje je pomenuo.

Prema njegovim rečima, intenzivno se radi na projektima primene veštačke inteligencije. "U narednom periodu izaći ćemo sa konkretnim predlozima i idejama kako će ova nova tehnologija olakšati naš život."

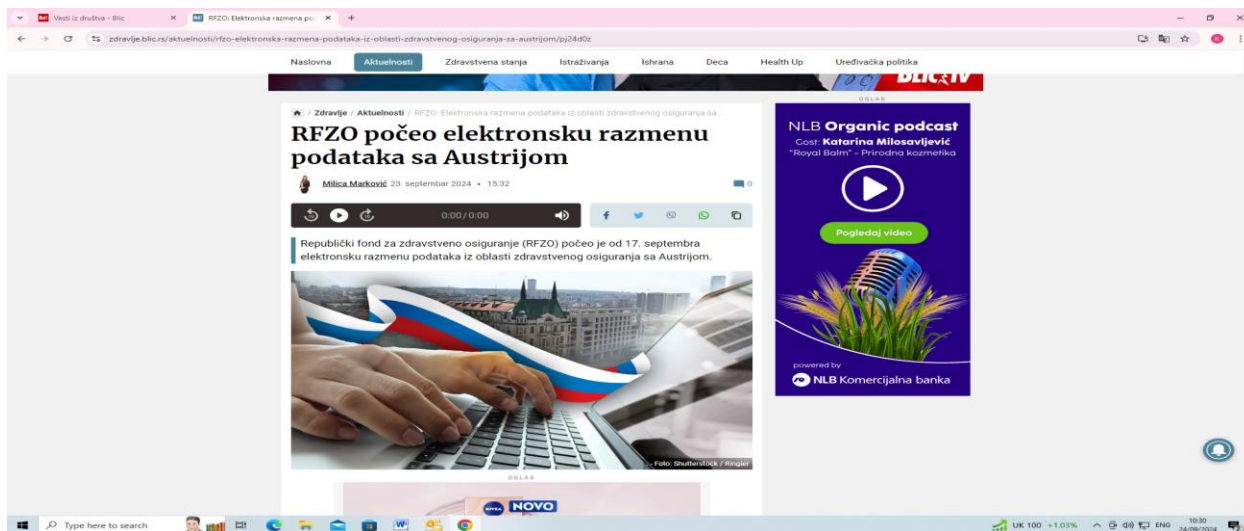
Budući da se veštačka inteligencija zasniva na obradi velike količine podataka, za njihovu obradu koriste se superkompjuteri.

"Ona će se primeniti pre svega u zdravstvu, na analizi rezultata, na onome što se naziva personalizovana medicina. Rezultati koje ljudsko oko ne može da registruje, recimo kod mamografije, računar, odnosno veštačka inteligencija može biti preciznija i bolja", objašnjava direktor Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu.

Narodna banka Srbije kaže da je izvoz IT sektora za period januar–jul 2024. veći i za 20 odsto nego u istom periodu prošle godine što iznosi 1,787 milijardi evra.

Jovanović ocenjuje da to što naš IT sektor i posle pandemije koronavirusa nastavlja stabilno da raste tom stopom znači da su temelji dobro postavljeni, da se ulagalo u nauku, u tehnologiju, u strane direktne investicije koje se ne baziraju na ljudskoj snazi, u naučnotehnoške parkove, startapove, fakultete i institute.

Ukazuje na to da je u IT sektoru zaposleno preko 110.000 zaposlenih i da je najviše izvozi u SAD, Veliku Britaniju i Švajcarsku.



RFZO počeo elektronsku razmenu podataka sa Austrijom

Republički fond za zdravstveno osiguranje (RFZO) počeo je od 17. septembra elektronsku razmenu podataka iz oblasti zdravstvenog osiguranja sa Austrijom.

Elektronskim putem će prvo biti razmenjivani podaci u vezi sa izdavanjem potvrde o primeni pravnih propisa u slučajevima kada poslodavac iz jedne države upućuje zaposlenog na rad u drugu državu.

U sledećoj fazi ovog projekta planirana je elektronska razmena potvrda o pravu za osobe koje imaju prebivalište u drugoj državi ugovornici (penzioneri i članovi njihovih porodica, članovi porodica aktivnih radnika, radnici upućeni na rad u drugu državu ugovornicu i diplomatsko konzularni predstavnici, kao i članovi njihovih porodica).

Elektronska razmena doprineće bržoj obradi zahteva, većoj sigurnosti i efikasnosti prenosa podataka, kao i značajnom smanjenju administrativnih troškova i mogućnosti zloupotreba, poručuju iz RFZO.



NURDOR: Programi i kreativne radionice 27. septembra u 35 gradova

BEOGRAD - U Srbiji svakog dana jedno dete oboli od raka, a 27. septembra Nacionalno udruženje dece obolele od raka (NURDOR) će u 35 gradova organizovati programe i kreativne radionice i time obeležiti Zlatni septembar, mesec podrške deci oboleloj od malignih bolesti, saopšteno je danas.

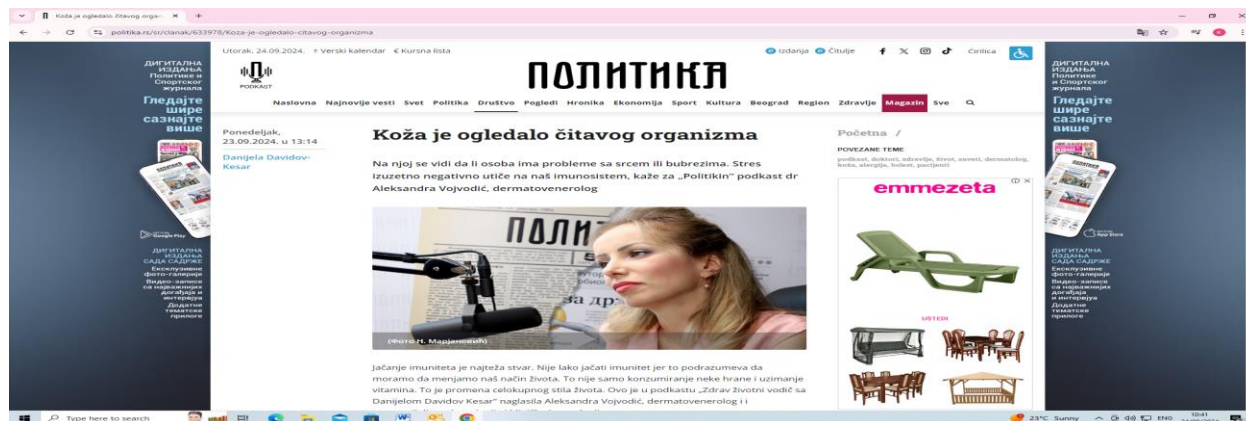
Zahvaljujući podršci donatora, NURDOR kontinuirano radi na ulaganju u svih šest hematoonkoloških odeljenja u zemlji, a u proteklih 20 godina postojanja ukupno je uloženo više od tri miliona evra za opremanje svih odeljenja, organizovao stručno usavršavanje lekara i medicinskih sestara.

Pred nama je projekat rekonstrukcije hematoonkološkog odeljenja u Institutu za zaštitu dece i omladine Vojvodine, kao i rekonstrukcija hematoonkološkog odeljenja u Univerzitetској dečijој bolnici u Tiršovој, ističe u saopštenju NURDOR.

Udruženje je pozivalo sve građane i društveno odgovorne kompanije da im se pridruže na događaju, kao i da podrže akciju posredstvom NURDOR izazova na društvenim mrežama, slanjem poruke 2 na 1150 za redovno mesečno doniranje u iznosu od 200 dinara.

Radionice će biti održane u Beogradu, Nišu, Novom Sadu, Zrenjaninu, Pančevu, Kragujevcu, Koceljevi, Valjevu, Ubu, Lazarevcu, Ivanjici, Somboru, Vranju, Vladičinom Hanu, Kikindi, Subotici, Sremskoj Mitrovici, Leskovcu, Pirotu, Lebanu, Kruševcu, Rekovcu, Čačku, Smederevu, Paraćinu, Zlatiboru, Prokuplju, Vlasotincu, Bajinoj Bašti, Požarevcu, Šapcu, Rumi i Zaječaru.

ПОЛИТИКА



Koža je ogledalo čitavog organizma

Na njoj se vidi da li osoba ima probleme sa srcem ili bubrezima. Stres izuzetno negativno utiče na naš imun sistem, kaže za „Politikin“ podkast dr Aleksandra Vojvodić, dermatovenerolog

Jačanje imuniteta je najteža stvar. Nije lako jačati imunitet jer to podrazumeva da moramo da menjamo naš način života. To nije samo konzumiranje neke hrane i uzimanje vitamina. To je promena celokupnog stila života. Ovo je u podkastu „Zdrav životni vodič sa Danijelom Davidov Kesar“ naglasila Aleksandra Vojvodić, dermatovenerolog i i supspecijalista alergologije i kliničke imunologije.

Ona smatra da je bitno imati obroke koji su zdravo pripremljeni, koji sadrže dovoljno vitamina, minerala, ugljenih hidrata, masti, zatim žitarice koje su integralne, kako bi sve tu bilo izbalansirano i imalo dovoljno vitamina koji su antioksidansi.

– Uvek je najbolje vitamine uzeti putem hrane. Pa tek onda kada to ne možemo ili su nam potrebe previsoke zbog, na primer, dodatnih napora, onda ih treba uneti putem suplemenata. Ali bitno je imati dovoljno sna, sedam ili osam sati treba spavati. Bitno je i dovoljno uzimati vode. Isto tako, treba imati što je moguće manje stresa. Ovo je možda najteži deo pošto nam je stres prisutan i te kako u životu. Ali treba znati da on izuzetno negativno utiče na naš imun sistem. I da zato moramo da ga smanjimo – dodaje dr Vojvodić.

Mnogi ljudi imaju probleme sa čestom pojavom herpesa na usnama. Da li se možemo sa time izboriti?

– Ono što je najbitnije kod zaštite od herpesa jeste da se imunitet jača. Jer obično prilikom pada imuniteta doći će do pojave promena. To može da bude prilikom menstrualnog ciklusa, pre neke virusne infekcije, kao što je grip, ili nekog drugog jakog psihičkog stresa, na primer zbog promene posla. I u toku stomatološke intervencije, pa i neke estetske intervencije na usnama, takođe može da se javi herpes na usnama – naglašava dr Vojvodić.

Ona je upozorila u našem podkastu da postoji izuzetno veliki broj obolelih od polnopenosivih bolesti. Smatra se, prema podacima Svetske zdravstvene organizacije, da svakog dana milion ljudi oboli od neke polnopenosive bolesti.

– Postoji 30 polnopenosivih bolesti koje su česte, osam je najčešćih, od toga četiri izlečivo, a četiri nije. Izlečivi su sifilis, gonoreja, hlamidija i trihomonijaz. Neizlečive su hepatitis Be, herpes simpleks, HPV i HIV. To su najčešće. I kod nas su u porastu. Prema podacima Instituta „Dr Milan Jovanović Batut” iz 2021. bilo je prijavljeno oko 240 slučajeva sifilisa. A gde su oni slučajevi koji nisu prijavljeni. To su bolesti koje se dosta lako šire i nekada, i pored toga što se koriste prezervativi, može da dođe do širenja bolesti. Problem je i sve raniji ulazak mladih u seksualne odnose. Postoje i asimptomatski prenosioci sifilisa i gonoreje i drugih oboljenja, tako da je zbog toga vrlo olakšan put prenosa. Što se tiče sifilisa, on je veliki imitator. Nekada ne mora da bude vidljiv. A jako je zarazan. Jako teške posledice daje ako se ne leči i prenosi se sa majke na dete. Tako da je 2016. godine 650.000 abortusa učinjeno zbog mogućeg prenosa sifilisa sa majke na dete. Uvek treba biti oprezan. Često mi pacijenti kada dođu sa gonorejom ili sa sifilisom kažu da su bili sa sigurnom osobom. Ne postoji sigurna osoba. Uvek treba biti obazriv i na sve misliti. Jer nekada za nekog za koga smatramo da je sto odsto sigurna osoba, bez ikakvog oboljenja, može suprotno da se dogodi. Tako da nikada ne treba nikome slepo verovati i uvek treba sebe zaštititi. Treba otvoreno razgovarati sa seksualnim partnerom o svim seksualno prenosivim bolestima – savetuje gošća našeg podkasta.

A kako ljudi mogu da razlikuju da li imaju recimo alergiju ili neku infekciju? Naša sagovornica kaže da su povišena temperatura, malaksalost, bol u mišićima i zglobovima, određeni parametri u laboratorijskim nalazima, ključni koji mogu da odrede dijagnozu pacijentu.

– Što se tiče samih alergija, ambrozija je od jula pa do kasnog novembra aktuelna i ona je jedna od najčešćih alergija i najčešći alergen koji je jako moćan zbog toga što može da daje različite tipove alergija od polinske kijavice preko konjuktivitisa, crvenila i svraba očiju, a može da daje ekceme, koprivnjaču, pogoršanje astme i atopijskog dermatitisa... Jedna biljka ambrozije proizvede i milion samih malih polena koji mogu da putuju petsto-šesto kilometara nošeni vetrom i najveća koncentracija polena je tokom toplih i suvih dana. Vetar je onaj koji je pogodan da ih nosi. Njegova najveća koncentracija je između 10 i 15 časova i tada treba izbegavati boravak napolju ukoliko je to moguće. Najmanja je ujutro oko šest časova. Treba nositi zaštitnu masku ili zaštitne naočare, odeću od materijala koji je lagan, ali koji će pokriti što veći deo tela i na taj način sprečiti da se polen zalepi za kožu. Čim se uđe u kuću, treba se istuširati i oprati kosu da bi se polen što više skinuo sa kože i koristiti različite prečišćivače vazduha sa filterima, hepa filterima, koji dobro prečišćavaju vazduh – savetuje dr Vojvodić.

Ona napominje da, pored terapije, treba izbegavati korišćenje različitih namirnica koje mogu da izazovu takođe alergijsku reakciju koja je ukrštena sa ambrozijom.

– Ambrozija ima sekvence slične kao banana, beli krompir, zatim semenke suncokreta, a vrlo često to može da bude i dinja, lubenica, krastavac, tikvice. Kod osobe može da se javi peckanje u ustima, konjuktivitis, svrab i suzenje očiju, stezanje u grlu, a nekada i dijareja, bolovi u stomaku, koprivnjača. U najtežim slučajima dolazi do anafilaktičke reakcije, ali vrlo retko. Unos te hrane može da pogorša i simptome same reakcije na ambroziju. Tako da ovu hranu u periodu kada je prisutna ambrozija treba izbegavati kod osoba koje su alergične na nju, jer te namirnice imaju sličnu strukturu, sekvence – naglašava dr Vojvodić.

Ona ističe da tokom čitavog života možemo i da postanemo – i da prestanemo da budemo alergični. To je zato što alergija nastaje kao greška imunskog odgovora. Naš imunostem treba da prepozna neke strane, odnosno opasne supstance, bakterije, viruse, parazite, znači ono što je opasno, i da ih uništi kao i, na primer, tumorske ćelije. I to je osnovna funkcija imunostema.

– Kada dođe do greške u našem imunskom odgovoru, taj imunski odgovor onda prepozna bilo šta iz spoljne okoline, pa recimo i ambroziju, i stvori antitela, u ovom slučaju IgE antitela, i nastane na taj način alergija. To može da se desi i u prvoj godini života, u trećoj godini, ali i u 30. ili 40. godini. Kada će se to desiti je potpuno nepredvidivo. Češće se dešava u detinjstvu. I takođe može iznenada i da prestane. Potpuno bez lekova, bez alergijske imunoterapije, bez bilo kakve intervencije, neko u desetoj godini života, u pubertetu ili sa 50 godina, iako je čitavog života bio alergičan na ambroziju ili na prašinu ili grinje, prestane da bude alergičan – objašnjava dr Vojvodić.

Da bi se osoba testirala i proverila na šta je alergična, pre svega ne sme da bude na terapiji antihistaminicima i kortikosteroidima barem od sedam do 10 dana. Ako ima ekcem – ne sme u tom delu da koristi lokalne kortikosteroide pre testiranja.

– Bolji će rezultati biti kada nema polinacija, znači u zimskom periodu. Drugi način određivanja alergije je određivanje IgE antitela iz krvi. U tom slučaju osoba može da koristi antihistaminike. Jako dobre rezultate u lečenju daje alergenska imunoterapija. Ona podrazumeva davanje alergena na koje je osoba alergična u postepeno rastućim dozama u određenom vremenskom periodu, da bi osoba koja je alergična na taj određeni alergen postala tolerantna. Prestaju tegobe, poboljšava se kvalitet života – pojasnila je naša sagovornica.

Lekari na koži mogu da vide da neki organ ne radi kako treba.

– Pregled pacijenta počinje još od vrata kada pacijent ulazi u ambulantu. Često čovek dođe zbog jednog problema, a onda ga pošaljemo kod kardiologa, nefrologa, endokrinologa ili kod lekara neke druge specijalnosti jer uočimo na koži znakove drugih oboljenja koje su nekada mnogo opasnije nego zbog onog zbog čega je došao kod nas. Kada bubrezi ne rade dobro i to se vidi na koži. Može da dođe i do nastanka različitih edema, odnosno nakupljanja tečnosti u organizmu. I mnoge druge poremećaje možemo da vidimo na noktima. I srčana oboljenja se takođe manifestuju na koži. Na koži usana možemo da vidimo da su one ljubičasto prebojene, a ljubičasta prebojenost vidi se i na koži jagodica i na koži

usana, odnosno na sluzokoži usana. Pored toga može da se javi i bledilo kod različitih anemija, kod povećanog oštećenja eritrocita na veštačkim zaliscima. Zatim može da dođe do pojave edema na potkolenicama. Kod bakterijskog endokarditisa javljaju se mnogobrojna krvarenja na koži čitavog tela. Koža je ogledalo čitavog našeg organizma – ističe dr Vojvodić.

Budući da većina ljudi želi da izgleda lepo i da se dešava da ne znaju koje preparate mogu da koriste da bi imali lepši izgled lica, pitali smo našu gošću i da li postoji neka tajna večne mladosti.

– Glavni sastojak za večnu mladost je zaštita od sunca. Ono što sunce uradi ne može ništa da koriguje posle toga. Mi možemo mnogo toga da ulepšavamo na koži i da dodajemo, da radimo PRP tretman, da dodajemo filere i da radimo botoks, ali ono što sunce pokvari na koži, to ne može ništa da popravi. A da ne pričamo o karcinomima koje izaziva sunčevo zračenje i koje može da učini mnogo gore od toga što može da smanji našu lepotu. Uvek treba koristiti kreme sa zaštitnim faktorom, najbolje 50, prema tipu kože. Ono što ja sigurno ne bih radila, to je da ne bih koristila deset slojeva preparata. Prvo može da dođe do iritacije kože zbog interakcije hemijskih proizvoda koje smo naneli na taj način na kožu. Dovoljno je sredstvo za umivanje koje je namenjeno tipu kože, koje se koristi uveče i ujutru. Posle toga može da se koristi neki serum. Zavisi koji problem koža ima. I važno je da imamo jednu dobru hidratantnu kremu. Jer uvek moramo da vratimo koži vlažnost. I kada je koža lepo hidrirana, ona će uvek da deluje mlađe, blistaće i biće lepa. Kada stavimo deset preparata, izazvaćemo samo iritaciju, koža će imati dublje bore, perutaće se i biće crvena. Treba da prođe bar mesec dana da preparat polaže svoje puno dejstvo – naglasila je dr Vojvodić.

Sa aknama se treba izboriti

Sa aknama, koje muče najviše tinejdžere, naša gošća kaže da se apsolutno možemo izboriti. Bitno je utvrditi da su one posledica ili su deo nekog drugog hormonskog disbalansa ili nekog drugog oboljenja.

– Neće se isto lečiti akne koje ima tinejdžer i one koje su nastale u 30. godini. Takođe, kod lečenja akni ono što je vrlo značajno jeste da ne postoji čarobni štapić. Treba biti uporan i dosledan. Najbitnije je da se ožiljci spreče. Zato je važno da se sa lečenjem akni krene odmah, čim se primeti da one nastaju. Kada ožiljci nastanu, onda se veoma teško leče. Oni tretmanima mogu da se ublaže, ali ne mogu potpuno da nestanu – kaže dr Aleksandra Vojvodić.

Neprijatne reakcije zbog uboda insekata

Ubodi insekata često stvaraju probleme ljudima. U najtežim slučajima kada je neko izuzetno alergičan, posle uboda ose, stršljena ili pčele, može da doživi anafilaktičku reakciju koja može da se završi i smrću.

– Otrov stršljena ose je veliki alergen. Osobe koje su alergične uvek treba da nose epipen sa sobom da u slučaju uboda mogu da sebi daju terapiju odmah. Ukoliko imaju koprivnjače prilikom uboda insekata onda sa sobom uvek moraju da nose antihistaminike. Ukoliko imaju blage alergijske reakcije, samo crvenilo na mestu uboda, onda je dovoljno da se na primer samo nanese neki kortikosteroid u vodu kreme, i to dva puta dnevno – smatra dr Vojvodić.

Stres pogoršava vitiligo

Vitiligo je bolest koja najčešće upravo nastaje u periodu detinjstva. Vrlo često efekat vitiliga na kvalitet života je velik, pa deca koja ga imaju postaju jako depresivna, anksiozna.

– Stres dodatno pogoršava vitiligo. I onda osoba ulazi u taj jedan začarani krug, jer on onemogućava pravi efekat primenjene terapije. Trenutno ne postoji lek za vitiligo, jer je to neizlečiva bolest. Postoji primena određenih lekova na regije kože. Jako je bitna zaštita od sunca, pošto regija kože koja je bez pigmenta nema nikakvu zaštitu što se tiče zaštite od sunca. I tu mogu da nastanu brojni tumori kože. Svaka opekotina, svaka povreda i tetovaža takođe može dovesti do dodatnog širenja vitiliga – navodi dr Vojvodić.